

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Ratio fundamentalis nostræ conclusionis exponitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Quid de D. Thomâ?

Ratio fundamentalis nostræ conclusionis exponitur.

24 **A**ugustini vestigia secutus est fidelissimus ejus Discipulus D. Thomas, & gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam ita expresse docuit, ut de ejus mente dubitare, sit in media veluti luce excurrere. Nam S. Doctor hic art. 5. ad 3. ait: *Quare hos elegit ad gloriam, & illos reprobavit, non habet rationem nisi divinam voluntatem: quod falsum esset, si electio prædestinatorum ad gloriam supponeret præscientiam meritōrū.* Et articulo præcedenti docet electionem prædestinati ad gloriam, non oriri in Deo ex bonitate prædestinati, sed causare in illo necessariam bonitatem ad gloriæ consecutionem. At bonitas necessaria ad illius consecutionem sunt merita: Ergo secundum D. Thomam, illa non supponuntur ad electionem ad gloriam, sed causantur originaliter per illam. Item quæst. 6. de verit. art. 2. sic habet: *Quod Deus velit alicui dare gratiam & gloriam, hoc ex mera liberalitate procedit.* Et art. 6. *Præscientia (inquit) meritorum vel propriorum vel aliorum, non est causa prædestinationis.* Et in cap. 9. Epist. ad Roman. lect. 3. *Non potest esse quod merita consequentia gratiam sint ratio miserendi aut prædestinandi, sed sola Dei voluntas secundum quam misericorditer aliquos liberat.* Denique super cap. 1. Epist. ad Ephes. exponens hæc verba Apostoli: *In quo etiam nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue,* hæc scribit: *Ponit Apostolus voluntariam Dei prædestinationem, cuius quidem prædestinationis ratio non sunt merita nostra, sed mera Dei voluntas: propter quod subdit secundum propositum eius.* Et certè, si Rex in edictis, legibus, & ordinationibus suis, pro ratione suam profert voluntatem, hæcque in literis, ac diplomatibus regis, communiter inscribitur clausula, *Car vel est nostre bon plaisir.* Multo magis Deus, Rex regum, & supremus omnium dominus, suum unum beneplacitum, suæque voluntatis æquitatem, pro ratione unica suorum omnium operum habere, & palam profiteri poterit.

25 Dices, D. Thomas 3. p. qu. 1. art. 3. ad 4. ait: *Prædestinatio supponit præscientiam futurorum:* Ergo ex D. Thomâ illa non est purè gratuita, sed dependens à prævisione meritorum.

Sed nego Consequentiam, nam D. Thomas ibi loquitur de prædestinatione Christi, quam docet supponere præscientiam futurorum: id est peccati originalis, & peccatorum actualium, quæ in illo ut in radice continentur, & ab illa dependere in genere causæ materialis. Unde acutè ibidem observat Cajetanus, futura esse in duplici differentia: quædam enim constituuntur per ipsam prædestinationem, & sunt effectus illius, & horum præscientia non præsupponitur ad prædestinationem. Alia verò sunt futura, quæ non constituuntur per ipsam prædestinationem, sed ad eam præsupponuntur tanquam subjectum, sicut natura præsupponitur ad ordinem gratiæ, eo quod gratia perficitur naturam & subiectetur in illa; & hoc modo præscientia peccati originalis futuri præsupponitur in Deo ad prædestinationem Christi tanquam morbus naturæ, ad quem sanandum celestis medicus venit.

Ratio fundamentalis nostræ conclusionis sumitur ex D. Thomâ locis citatis, & potest breviter sic proponi. Qui ordinatè vult, prius vult finem, quam media ad finem: Sed Deus ordinatè vult: Ergo prius vult finem quam media ad illum: At qui gloria est finis, & merita sunt media ad illam conducentia: Ergo prius vult gloriam quam merita, & consequenter electio ad gloriam non potest esse ex prævisione meritorum. Fundatur hæc ratio in hoc principio quod 3. Ethic. cap. 8. & alibi sæpissimè tradit Aristoteles: *videlicet: Finem prius esse volitum ob agere, quam media ad illum.* Ex quo bene inferitur, quod Deus prius in signo rationis voluit electio bonum vitæ æternæ, nullis præsuppositis meritis, & postmodum determinavit media, scilicet merita, per quæ ad vitam æternam pervenient.

Mirum est quantum hoc argumentum torqueat Adversarios: unde ut ab illo se expediant in omne latus se vertunt. In primis occurrit Molina dicens Majorem argumenti solum verum esse in his qui distinctis actibus volunt finem & media: non autem in Deo, qui unico simplicissimo acta utrumque attingit.

Sed hæc solutio communiter rejicitur: quia licet Theologi non admittant inter actus divini intellectus aut voluntatis aliquam prioritatem realem, admittunt tamen prioritatem, sicut & distinctionem virtuales, aut rationis rationalia ad quæ terminantur. Sic scientia simpliciter intelligens prius in Deo concipitur, quam scientia visionis: quia prius concipiuntur res sub hæc possibilitatis, quam existentia vel futuritatis. Sic prædestinatio Christi dicitur esse prior prædestinatione Angelorum & hominum, quia reliqui electi sunt in ipso, ut dicitur ad Ephes. Cum ergo finis sit ratio volendi & eligendi media, & ipsa media sint volita propter finem, negari non potest in Deo prioritas quædam virtualis, & secundum rationem cum fundamento in re, inter intentionem finis & electionem meritorum.

Secundò responderet Vasquez, Majorem esse veram respectu illius qui sibi vult & intendit finem, non autem in eo qui vult finem alterius: de cum Deus non sibi, sed nobis velit gloriam, non sequitur illam esse volitam & intentam a Deo, antedecenter ad prævisionem meritorum.

Sed hæc etiam responsio minime infringit rationem D. Thomæ: quod enim finis intenditur sibi vel alteri, parum refert, dum modo sit ratio volendi & appetendi media ad ejus consecutionem necessaria: unde cum gloria prædestinatis volita, habeat rationem finis, & consequenter sit ratio illis volendi gratiam & merita, & omnia alia media ex divina dispensatione ad ejus consecutionem necessaria, illa prius debent esse volita & intenta a Deo, quam merita.

Confirmatur: Sive enim quis intendat sibi finem, vel alteri, semper electio mediorum debet regulari à prudentia: Sed non potest perfectè regulari à prudentia, nisi ex expressa & formali intentione.

Intentione finis; quia recta ordinatio prudentiæ causatur ex recta intentione finis, sicut notitia conclusionum ex notitia principiorum: Ergo quamvis gloria sit finis à nobis obiectus, debet tamen prius esse volita & intenta à Deo, quam merita, quæ sunt media ad illam conducentia.

Confirmatur amplius: Non alia de causa desiderans finem sibi, debet prius efficaciter illum intendere, quam ad electionem efficacem procedere, nisi quia habet in potestate sua finem obiectum, & media: At Deus non solum gloriam habet in sua potestate, sed etiam merita & bona opera, quæ sunt media ad illam conducentia, & omnia quæ nostræ subjacent potestati: aliàs scilicet est quod Augustinus multoties asserit, præcipue in Enchiridio cap. 97. & de corrept. & castig. cap. 14. Deum scilicet, magis habere in sua potestate merita, debet prius intendere gloriam, quamvis illa sit finis à nobis obiectus. Addo, quod licet Deus non intendat beatitudinem, ut sibi acquirendam, eam tamen intendit, ut à se communicandam hominibus: Ergo non minus debet eligere media ex efficaci intentione illius, quam si eam sibi acquirendam intendere.

Ex his confutata manet responsio aliorum, qui dicunt, quod quando finis intenditur ut præmium & ut corona (ut contingit in proposito) non est necesse quod sit volitus efficaciter ante media quæ conducunt ad ejus assecutionem, id est ante merita. Nam finis, sive habeat rationem præmii & coronæ, sive non, debet semper esse ratio volendi media, cum tota bonitas mediorum sumatur à bonitate finis: Ergo semper est prius volitus & intentus.

Addo, quod ut gloria per modum præmii & coronæ intendatur, satis est ut efficaciter intendat illam per merita in ordine executionis ponenda, nec requiritur quod talis intentio à meritis tanquam à causa motiva dependeat: ut supra iniquavimus, & latius expendemus in solutione argumentorum.

Tertio respondent alii cum Vasque, hoc argumentum solum probare voluntatem quandam efficacem dandi gloriam, præcedere in Deo voluntatem dandi merita, quæ sunt media ad illam conducentia. Sicut enim Pater v. g. ex simplici & inefficaci voluntate quæ vult filium suum Doctorem vel Episcopum fieri, movetur ut ei præbeat studiorum subsidia; ita etiam (inquit Vasquez) Deus ex inefficaci intentione & voluntate antecedente, quæ vult omnibus dare gloriam, moveri potest ad electionem mediorum. Cui responsioni valde affinis est solutio Lessii asserētis quod ante merita prævisa, est volita à Deo beatitudo in communi, non tamen in particulari, & ut applicata huic singulari, v. g. Petro.

Verum neque his solutionibus argumentum soluitur, nam contra primam sic insurgo primò. Electio mediorum debet proportionari intentioni finis: Ergo efficax electio mediæ efficacis ad finem, efficacem finis intentionem supponere debet, ut debita proportio salvetur. Ille enim esset plane imprudens, vel stultus, qui non intenderet efficaciter aliquem finem, & tamen eligeret media efficaciter ad illum conducentia.

Secundò, Non minus electio supponit intentionem, quam executio electionem: At realis & efficax finis executio per media, necessariò supponit efficacem electionem: Ergo & efficax ele-

ctio necessariò supponit efficacem intentionem.

Tertio, Non minus pendet electio ab intentione, quam assensus conclusionis ab assensu præmissarum: At assensus certus & evidens conclusionis, præsupponit certitudinem & evidentiam in assensu præmissarum: Ergo efficacia electionis necessariò supponit efficaciam intentionis.

Quartò, Ex inefficaci finis intentione, non nisi à casu potest ad efficacem procedi electionem: At iste procedendi modus divinæ voluntati repugnat: Ergo in illo efficacia electionis mediorum, efficaciam intentionis supponit. Minor patet, Major probatur. Intentio inefficax finis est conjungibilis cum negatione assecutionis finis: Ergo ex vi illius, non per se, sed per accidens, & consequenter à casu, potest obtineri finis; ac proinde non nisi à casu, potest ex illa ad efficacem electionem procedi.

Denique exemplum quo se regit Vasquez, in nullo servat paritatem: pater enim filio Episcopatum desiderans, non habet illum in potestate sua, neque exhibet media efficacia ad ejus assecutionem, & sic non mirum quod illa mediorum dispositio ex efficaci voluntatis sine nõ oriatur, Deus autem prædestinans homines ad gloriam, & finem acquirendum, & media ad illum efficaciter conducentia, habet in sua potestate, ut supra dicebamus: Ergo repugnat ut ex inefficaci intentione salvandi homines, moveatur ad electionem efficacem mediorum.

Ex quibus facile impugnari potest solutio Lessii. Nam volitio gloriæ solum in communi, & nulli in particulari applicata, non potest esse efficax, sed tantum simplex complacentia & amor illius; cum beatitudo in communi, & ut abstrahit à circumstantiis, & à personis in particulari, non possit poni in actu, nec sub hac ratione ab aliquo assequibilis sit. Ergo si electio efficax mediorum supponat intentionem efficacem finis & non solum simplicem complacentiam & amorem illius, ut jam ostendimus contra Vasquem, manifestum est, ante merita prævisa supponi in Deo intentionem beatitudinis in particulari, & ut applicatam huic singulari, & non solum volitionem beatitudinis in communi, & abstrahentem à circumstantiis & personis in particulari.

Confirmatur primò: Cognitio antecedens electionem prædestinatorum ad gloriam, eamque dirigens, est de hominibus & mediis in particulari: Ergo & ipsa electio: illi enim actus sibi mutuo correspondent.

Confirmatur secundo: Eligere aliquid in communi, & postea in particulari, dicit imperfectionem, utpote processum ab imperfecto ad perfectum: Ergo repugnat quod Deus prius velit gloriam hominibus in communi, & postea in particulari. Maxime quia voluntas consequens & efficax, qualis est electio ad gloriam, non fertur in res in communi, sed in particulari, & cum omnibus circumstantiis.

Confirmatur tertio: Esto sit possibilis electio efficax ad gloriam absolute, & non ut applicata isti præ alio, procedere tamen ex electione ad illam ut particulariter applicatam, est congruentior operandi modus: Ergo semel probato debere efficacem electionem ad gloriam, præcedere electionem mediorum, non debet esse ad illam in confuso, sed ad illam ut istis applicatam præ aliis. Unde

Respondet quartò idem Lessius, quod omnis ordinate appetens, prius intendit finem quam

D me-

in Bibli

media ad illud conducentia, si media non solum efficacia sunt, sed etiam formaliter ut talia eligantur electione efficaci; secus autem si quamvis media sint efficacia, non tamen ut efficacia formaliter amentur, qualiter in presenti docet contingere.

41 Sed hæc responsio in primis destruit decretum prædestinationis, de cuius intrinseca ratione est, quod sit preparatio mediolorum efficacium & beneficiorum Dei quibus certissime liberantur quicumque liberantur, ut ex definitione Augustini supra tradita constat.

Deinde electio solum efficax respectu auxiliorum gratiæ quoad suam entitatem, communis est prædestinatis & reprobis: cum in sententia Lessii & aliorum Recentiorum, ipsis etiam reprobis conferantur auxilia gratiæ entitative efficacia; illi enim docent, auxilium efficax entitative non distingui à sufficienti: At electio discernens prædestinatos à reprobis, nequit illis esse communis: Ergo debet esse efficax, non solum respectu entitatis auxiliorum, sed etiam respectu efficaciarum & connexionis quam habent cum gloria.

Tertio hæc responsio Lessii Deo affingit cecitatem vel imprudentiam. Quæro enim, an quando Deus intendit efficaciter dare gloriam electis, in illo priori intentionis cognoscat efficaciam mediolorum quæ ad illam conducent, vel non? Si non cognoscit, caret scientiâ; si verò ea cognoscit & non eligit, caret prudentiâ: quomodo enim prudenter procedit, qui intendens affectionem alicujus finis qui unice dependet ex efficacia mediolorum, eligit media quæ quidem cognoscit esse efficacia, & tamen non vult ea ut efficacia; sic enim manifestè exponitur casui & fortunæ, ac frustrationi finis quem intendit.

42 Mitto solutionem quorundam Modernorum qui dicunt efficacem intentionem gloriæ, & meritæ, se invicem præcedere in diverso genere causæ. Nam intentio gloriæ præcedit electionem mediolorum seu meritæ, in genere causæ finalis, & media ipsa, seu meritæ, præcedunt intentionem gloriæ, seu electionem prædestinatorum ad gloriam, in genere causæ materialis & dispositivæ. Sicut in sententia Thomistarum, in reprobatione voluntas puniendi, & manifestandi suam justitiam, est prior in Deo in genere causæ finalis, quam peccata, & eorum permissio, posterior verò in genere causæ materialis & occasionalis. Hanc inquam responsionem prætermitto, quia illa punctum difficultatis non attingit; prioritas enim in genere causæ materialis & dispositivæ, non est prioritas motivi & causæ finalis, de qua solum agimus in presenti, nec pertinet ad ordinem intentionis, sed executionis: Ergo quamvis daretur quod meritæ prævisæ in genere causæ materialis & dispositivæ electionem ad gloriam præcederent, propterea tamen non essent priora electione ad gloriam, in ordine intentionis, & in ratione motivi, & veluti rationis finalis; sed solum in ordine executionis seu affectionis, quatenus qualificant ipsam personam, & reddunt subiectum dignum & idoneum ut illi detur gloria, quod nullus Catholicorum negat. Et in hoc sensu loquitur S. Thomas hic art. 5. in corp. ubi ait: *Nihil prohibet quod aliquis effectus sit ratio & causa alterius: posterior quidem prioris, secundum rationem causæ meritoria, quæ reducitur ad dispositionem materialem; sicut si dicamus quod Deus præordinavit se daturum alicui gloriam ex merito. His enim verbis*

A solum intendit declarare quod meritæ præcedunt gloriam in genere causæ dispositivæ & materialis, quatenus reddunt hominem idoneum ad hoc ut illi in executione detur gloria ex meritæ; quia sic præordinavit Deus ut ex meritæ detur gloria, non tamen vult quod meritæ se habeant ut motivum propter quod Deus elegit nos ad gloriam; sed potius talem electionem in gratiam Dei voluntatem reducit, ut constet ex locis supra relatis.

§. VIII.

Aliis argumentis eadem veritas suadetur.

B PRæter rationem jam expositam, quæ propria est fundamentalis, alia probabiles adduci possunt ad gratuitam Dei prædestinationem suadendam.

Prima est ex intentione Dei, & adducitur à D. Thoma quæ sit. 6. de verit. art. 2. his verbis: *Finis divine voluntatis est ipsa Dei bonitas, quæ non dependet ab aliquo alio: unde ad hoc quid habeatur à Deo, nullo alio indiget; & ideo voluntas eius non induitur primò ad aliquid faciendum per modum debiti, sed liberaliter tantum, in quantum est bonitas autem in opere manifesta. Ubique autem occurrit aliquid finis quo aliud à Deo volitum esse potest, hoc non procedit à eo secundum rationem alicujus debiti, sed secundum meram liberalitatem: perfectio autem gratiæ & gloriæ sunt huiusmodi bona quod sine eis natura esse potest, excedunt enim naturalis virtutis limites; unde quod Deus velit alicui dare gratiam & gloriam, hæc ex mera liberalitate procedit. In his autem quæ ex liberalitate procedunt, tantum causa volendi est ipsa imperabundans affectio volentis ad finem, in quo attenditur perfectio bonitatis: unde causa prædestinationis nihil aliud est quam bonitas ipsius Dei.*

Secunda ratio sumitur ex discrimine voluntatis divine à nostra. Nam ut alibi pro more libro, discurrens idem Angelicus Doctor hic articulo quarto, & supra quæstione vigesima articulo quarto hoc discrimen est inter voluntatem Dei & nostram, ejusque amorem & nostrum; quod voluntas nostra (inquit) non sit causa bonitatis reorum, sed ab ea moveatur, sicut ab objecto; sed amor Dei est fundens & creans bonitatem in rebus. Unde amor Dei erga homines, quo vult illis gratiam & gloriam, est pure gratuitus, nullam sui causam habet qui prima omnium bonorum est causa, illa nullis hominum prævisis allicitur meritæ, qui totum in illis bonum prævenit & infundit, & omnia eorum meritæ causat & donat. Ille (inquit) Dionysius *sua procurator & motor est. Vel ut loquitur Bernardus sermone 70. in Cantica: procedit benignior, rependitur iustior, expectatur iustior. Eandem rationem tangit Chrysostomus homil. 7. in Epist. ad Timoth. his verbis: *In parta Dei bonitas radix est & ratio amandi homines omni electione indignos; est enim tantum divina bonitas, ut ipsa sola sufficiat ad rationem & causam amandi, non expectat nec requiritur causa ex parte eorum qui amantur. Electio ergo hominum tam ad gloriam quam ad gratiam, est pure gratuita, & ex bonitate & misericordia Dei, non verò ex merito eorum & bonorum operum præscientia originem ducens: unde Osee 2. dicitur, *Desponsabo te in misericordiam. Apud homines uxor viro dotem affert: Deus autem nos desponsat in misericordiam; nullam præcedente meritæ vel innate bonitatis dote, sed solâ misericordiâ; Juxta illud***